

**Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania
Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2012 – 2014
za 2014 r.**

Zielona Góra maj 2015

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. ZAŁOŻENIA	4
II. REALIZACJA PROGRAMU	5
1. Realizacja celu operacyjnego <i>Wspieranie form organizacji wolnego czasu służących umacnianiu więzi rodziny</i>	5
2. Realizacja celu operacyjnego <i>Wsparcie dla rodzin w opiece i edukacji dzieci i młodzieży</i>	9
3. Realizacja celu operacyjnego <i>Wsparcie w opiece nad dzieckiem i młodzieżą jako profilaktyka zdrowotna na rzecz poprawy jakości życia</i>	14
4. Realizacja celu operacyjnego <i>Profilaktyka wspierania prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz praca z rodzinami w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym</i>	16
5. Realizacja celu operacyjnego <i>Interdyscyplinarna praca z rodzinami niewydolnymi wychowawczo, zagrożonymi odebraniem dziecka</i>	22
6. Realizacja celu operacyjnego <i>Wspieranie kadr zajmujących się pomocą rodzinom</i>	26
7. Inne działania podejmowane na rzecz wspierania rodziny w Mieście Zielona Góra	28
III. PODSUMOWANIE	29
IV. WYKAZ REALIZATORÓW I PARTNERÓW REALIZUJĄCYCH PROGRAM, DO KTÓRYCH WYSŁANO ANKIETY	31
V. WYKAZ REALIZATORÓW I PARTNERÓW REALIZUJĄCYCH PROGRAM, KTÓRZY WYPEŁNILI ANKIETY	32
VI. WYKAZ INSTYTUCJI, KTÓRZY NIE REALIZOWALI DZIAŁAŃ Z PROGRAMU	32
VII. SPIS WYKRESÓW	33
VIII. SPIS TABEL	33

Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2012 – 2014 za 2014 r.

WSTĘP

Na podstawie art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. *o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej* uchwałą nr XXXIX.315.2012 Rady Miasta Zielona Góra z dnia 20 listopada 2012 r. przyjęto Program Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra na lata 2012 – 2014 zwany dalej Programem. Jego koordynowanie i monitorowanie powierzono Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Zielonej Górze. Sprawozdanie z realizacji Programu za 2014 r. pozwoli na uzyskanie informacji o stanie realizacji celów operacyjnych programu.

Sprawozdanie z realizacji Programu zostało opracowane w oparciu o kwestionariusz ankiety, którą wysłano do instytucji, placówek i organizacji działających na terenie miasta Zielona Góra. Spośród 34 wysłanych ankiet, wypełnioną ankietę odesłało 24 podmioty, ponadto 2 podmioty wskazały, że nie realizują zadań z zakresu Programu Wspierania Rodziny. Wykaz podmiotów, do których skierowano ankietę oraz wykaz podmiotów, które odpowiedziały na ankietę znajduje się w pkt IV sprawozdania.

I. ZAŁOŻENIA

Program wpisuje się w takie dokumenty, jak Strategia Polityki Społecznej na lata 2007 – 2013 przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 13 września 2005 r. oraz Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubuskiego na lata 2005 – 2013, jest spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście Zielona Góra na lata 2012 – 2020.

Adresatami Programu są rodziny mieszkające na terenie miasta Zielona Góra. Dla celów Programu przyjęto definicję rodziny wskazaną w art. 16 pkt 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej* określającą rodzinę jako „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”. Nadmienić należy, że takie rozumienie rodziny nie zakłada konieczności występowania instytucjonalnej formy małżeństwa ani więzi pokrewieństwa. Rodziną nazwana zostanie natomiast każda grupa osób, która wykazuje cechy pozostawania we wspólnym gospodarstwie domowym.

Celem głównym Programu ustanowiono wielopłaszczyznowe wsparcie rodziny w wypełnianiu swoich funkcji. Wsparcie to ma polegać na kształtowaniu prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny, tworzeniu nowych form pomocy rodzinie, aktywizowaniu społeczności do harmonijnej współpracy na rzecz rodziny oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Założono, że cel główny będzie realizowany w oparciu o następujące cele operacyjne:

1. Wspieranie form organizacji wolnego czasu służących umacnianiu więzi rodziny.
2. Wsparcie dla rodzin w opiece i edukacji dzieci i młodzieży.
3. Wsparcie w opiece nad dzieckiem i młodzieżą jako profilaktyka zdrowotna na rzecz poprawy jakości życia.
4. Profilaktyka wspierania prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz praca z rodzinami w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym.
5. Interdyscyplinarna praca z rodzinami niewydolnymi wychowawczo, zagrożonymi odebraniem dziecka.
6. Wspieranie kadr zajmujących się pomocą rodzinom.

II. REALIZACJA PROGRAMU

Poniższa część sprawozdania stanowi opis realizacji programu według celów operacyjnych i wyznaczonych w ramach tych celów zadań.

1. Realizacja celu operacyjnego *Wspieranie form organizacji wolnego czasu służących umacnianiu więzi rodziny*

Zadanie 1.1 Organizowanie festynów, imprez rekreacyjno-sportowych, w tym Zielonogórskiego Dnia Rodziny na przełomie maja lub czerwca każdego roku, realizowane było przez wiele podmiotów. Wśród ww. liczby imprez, festynów, spotkań instytucje, placówki i organizacje podejmowały następujące działania.

W 2014. W ramach projektu „Żywe kultury ulicy” realizowanym przez Miejski Ośrodek Pomocy w Zielonej Górze odbyło się wiele zajęć rekreacyjno-sportowych. Zorganizowano 4 happeningi (Orkiestra, Rock and Roll, Dyryguj i tańcz z orkiestrą oraz Czas na sport) oraz 11 rodzinnych spotkań (2 festyny rodzinne w Ochli, Bachusiki 2014, wyjazd do Wrocławia, rejs po Odrze, wyjazd do Parku Krasnala, spływ Kajakowy, wyjazd integracyjny do Drzonkowa, piknik rodzinny, wyjazd do Międzyrzeckiego Rejonu Umocnień, Świta Bachusa).

Ponadto w 2014 r. w projekcie „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez Miejski Ośrodek Pomocy w Zielonej Górze” zorganizowano kolację świąteczną dla uczestników projektu i ich rodzin oraz Mikołajki.

W ramach programu Zgrana Rodzina zorganizowano koncert rozśpiewane rodziny oraz Miejski Dzień Dziecka.

Imprezy dla rodzin (ok. 6400 osób) zorganizował Zielonogórski Ośrodek Kultury (koncert w hali CRS, festyn na deptaku, majówka).

Działania na rzecz aktywnych form spędzania czasu wolnego zielonogórskich rodzin podjęły również takie podmioty jak Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej (Mikołajki oraz piknik rodzinny), Stowarzyszenie Pomocy Osobom Autystycznym "Dalej Razem" (1 impreza), Lubuski Ośrodek Profilaktyki i Terapii (1 impreza), Caritas Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej (1 impreza) oraz Zielonogórska Spółdzielnia Mieszkaniowa (Festyn Rodzinny).

Wymieniając szereg imprez i festynów organizowanych na terenie Zielonej Góry nie można zapomnieć o Młodzieżowym Centrum Kultury i Edukacji „Dom Harcerza”, w którym co roku odbywają się takie zabawy jak kiermasze świąteczne, bale okolicznościowe, Andrzejki, wystawy prac plastycznych, spektakle taneczne.

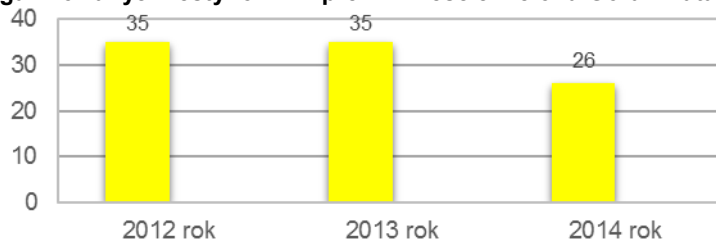
Jak wskazano powyżej oferta bezpłatnych festynów i imprez sportowo-rekreacyjnych jest w mieście Zielona Góra bardzo szeroka i realizowana przez liczne podmioty, pomaga w integracji rodziny, umacnianiu jej więzi i poprawie stylu życia. Porównując realizację zadania z latami 2013

Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2012 – 2014 za 2014 r.

i 2012 r. stwierdzić należy, że pomimo mniejszej liczby imprez w 2014 r., zadanie było realizowane w bardzo wysokim stopniu.

Wykres 1. Liczba zorganizowanych festynów i imprez w Mieście Zielona Góra w latach 2012 - 2014.

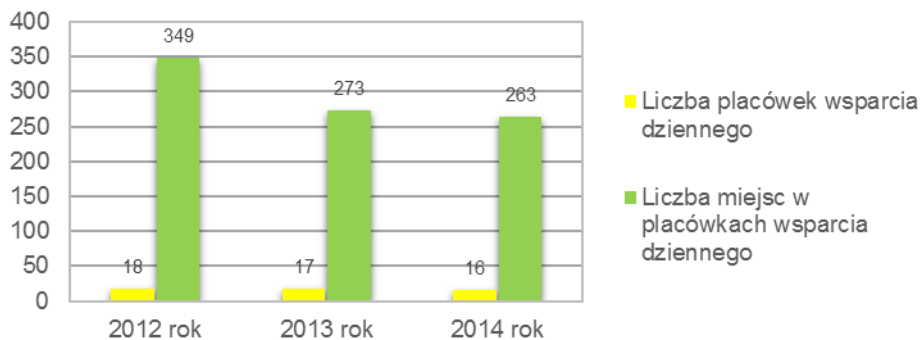
Zadanie 1.2 *Wspieranie rodziny wielodzietnej w dostępie do atrakcyjnych form wypoczynku* było realizowane przez Caritas (kolonie i półkolonie dla 50 dzieci), Zielonogórską Spółdzielnię Mieszkaniową (bezpłatne zajęcia wakacyjne) oraz Młodzieżowe Centrum Kultury i Edukacji „Dom Harcerza” (bezpłatne zajęcia w ferie i wakacje).

W ramach zadania 1.3 *Wspieranie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży* w Zielonej Górze dostępna było znaczna ilość miejsc, gdzie dzieci mogą spędzić czas wolny, odrobić lekcje i poprawić wyniki w nauce, rozwijać zainteresowania, nabywać umiejętności radzenia sobie ze stresem i agresją, uczyć się zdrowego stylu życia. Wspieranie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży jest realizowane głównie poprzez przekazywanie środków na ich prowadzenie, dofinansowanie zatrudnienia specjalistów, organizowanie wypoczynku letniego i zimowego, dożywianie dzieci oraz doposażenie świetlic. Placówki wsparcia dziennego prowadzone w ramach realizacji zadań publicznych z zakresu pomocy społecznej miały za zadanie zapewnienie dzieciom warunków do odrabiania lekcji, pomocy w nauce, organizacji czasu wolnego oraz posiłku. W pracy pedagogicznej niezwykle istotną rolę odegrała współpraca pomiędzy rodziną a wychowawcą placówki, włączanie rodziców w działania organizowane przez świetlice, podczas których mają możliwość nabywać lub korygować umiejętności opiekuńcze i wychowawcze. W ramach realizacji zadań publicznych z zakresu pomocy społecznej w Zielonej Górze w 2014 r. zawarto 16 umów na prowadzenie 16 placówek wsparcia dziennego dla 263 dzieci. Ponadto w Niepublicznym Przedszkolu z Oddziałami dla Dzieci z Autyzmem prowadzone było 5 grup dla 31 dzieci. Jedną świetlicę Lubuska Wojewódzka Komenda Ochotniczych Hufców Pracy. Dzieci zamieszkujące na terenie miasta Zielona Góra mogły uczęszczać również na zajęcia popołudniowe w Młodzieżowym Centrum Kultury i Edukacji „Dom Harcerza”, gdzie miały możliwość udziału w zajęciach popołudniowych.

Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2012 – 2014 za 2014 r.

Wykres 2. Funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w Mieście Zielona Góra w latach 2012 – 2014

Spadek liczby miejsc w placówkach wsparcia dziennego w latach 2012-2014 były związane z niespełnieniem przez podmioty wymogów formalnych w konkursie na realizację zadań publicznych z zakresu pomocy społecznej.

Tabela 1. Wykaz placówek wsparcia dziennego w ramach realizacji zadań publicznych z zakresu pomocy społecznej w Zielonej Górze w 2014 r.

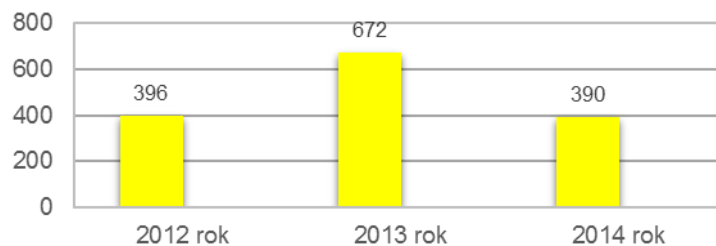
L.p.	Podmiot prowadzący placówkę wsparcia dziennego	Nazwa placówki wsparcia dziennego	Adres placówki wsparcia dziennego
1.	Caritas Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej	światlica „Zielony Dom”	ul. Bema 34-32, Zielona Góra
2.	Caritas Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej	światlicowy oddział przedszkolny „Słoneczko z uśmiechem”	ul. Bema 34-32, Zielona Góra
3.	Ośrodek Integracji Społecznej	światlica „Wśród Aniołów”	ul. Prosta 47, Zielona Góra
4.	Parafialny Zespół Caritas Parafii p.w. Miłosierdzia Bożego	światlica - klub młodzieżowy „Alternatywa Młodych”	os. Kaszubskie 7, Zielona Góra
5.	Parafialny Zespół Caritas Parafii p.w. Miłosierdzia Bożego	światlica „Świetliki”	os. Kaszubskie 7, Zielona Góra
6.	Parafialny Zespół Caritas Parafii p.w. Najświętszego Zbawiciela	światlica „Światlica Marzeń”	ul. Chrobrego 8, Zielona Góra
7.	Parafialny Zespół Caritas Parafii p.w. św. Franciszka z Asyżu	światlica „Aniołolatki”	ul. Kilińskiego 5, Zielona Góra
8.	Parafialny Zespół Caritas Parafii Podwyższenia Krzyża Świętego	światlica „Tęczowa Przystań”	ul. Aliny 17, Zielona Góra
9.	Parafialny Zespół Caritas Parafii rzymsko-katolickiej p.w. Świętej Jadwigi	światlica „Niezapominajki”	ul. Kościelna 9, Zielona Góra
10.	Parafialny Zespół Caritas Parafii rzymsko-katolickiej p.w. Świętej Jadwigi	światlicowy oddział przedszkolny „Smerfiki”	ul. Kościelna 9, Zielona Góra
11.	Polski Czerwony Krzyż	światlica opiekuńczo-wychowawcza „Wiewiórka”	ul. św. Cyryla i Metodego 9, Zielona Góra
12.	Polski Komitet Pomocy Społecznej	światlica „Złote Serca”	ul. Moniuszki 35, Zielona Góra
13.	Stowarzyszenie „Możesz Inaczej”	światlica socjoterapeutyczna „Pracownia Rozwoju Społecznego Pod Słoneczkiem”	ul. Spawaczy 3 d, Zielona Góra
14.	Stowarzyszenie Penitencjarne „Patronat” Oddział w Zielonej Górze	światlica profilaktyczno-wychowawcza „Przygoda”	ul. Sikorskiego 26, Zielona Góra
15.	Stowarzyszenie Pracownia „Damy Radę ”	światlica Gniazdo	ul. Sikorskiego 24, Zielona Góra
16.	Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka	światlica „Smyki są wśród nas”	ul. Kołłątaja 12, Zielona Góra

Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2012 – 2014 za 2014 r.

W zakresie organizacji czasu wolnego oraz wyrównywania szans dzieci i młodzieży na terenie miasta Zielona Góra w 2014 r. realizowano także działania wynikające z zadania 1.4 *Organizowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży z rodzin, których dochód nie przekracza 150% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie według ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej*. Analizując uzyskane dane stwierdzono, że pomocą objęto ponad 390 dzieci, głównie w ramach wypoczynku letniego w 13 turnusach. Na kolonie zorganizowane przez Lubuskie Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wielkopolskim Miejski Ośrodek Pomocy wytypował 236 dzieci zagrożonych wykluczeniem społecznym (3 turnusy), ponadto wytypował 20 dzieci na kolonię polsko-niemiecką organizowaną przez stowarzyszenie „Damy Radę” (2 turnusy). Caritas zorganizował wypoczynek letni w formie kolonii i półkolonii 100 dzieciom na 6 turnusach, Komitet Ochrony Praw Dziecka zorganizował półkolonię dla 15 dzieci, natomiast Związek Lubuskich Organizacji Pozarządowych zorganizował turnus dla 20 dzieci. Nadmienić należy, że poza wypoczynkiem wyjazdowym w trakcie wakacji i ferii dzieci miały możliwość na terenie miasta Zielona Góra do bezpłatnego skorzystania z zajęć organizowanych przez Młodzieżowe Centrum Kultury i Edukacji „Dom Harcerza”. Zajęcia o charakterze stacjonarnym w ferii i wakacje organizował także Spółdzielczy Dom Kultury „Nowita” w Zielonej Górze. W ramach Programu Wyrównywania Szans Edukacyjnych opisanego szerzej w zadaniu 2.7 Miasto Zielona Góra od kilkunastu lat wspomagało szkoły w zakresie organizacji czasu wolnego podczas ferii zimowych. Co istotne, pomimo odnotowania mniejszej liczby dzieci korzystających w 2014 r. z wypoczynku letniego i zimowego niż w 2013 oraz 2012 r. należy stwierdzić, że zadanie było realizowane w wystarczającym stopniu (w 2013 r. liczba 672 dzieci wynikała z objęcia tylko przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji 308 dzieci półkoloniami), zainteresowanie tą formą wsparcia przez dzieci i ich rodziców znacznie spadło w stosunku do poprzednich lat.

Wykres 3. Liczba dzieci korzystających z wypoczynku letniego i zimowego w Mieście Zielona Góra w latach 2012 - 2014.

Podsumowując, zielonogórska rodzina może skorzystać z szerokiej oferty spędzania czasu wolnego, a dzieci i młodzież mają dostęp zarówno do placówek wsparcia dziennego, jak i wypoczynku letniego i zimowego.

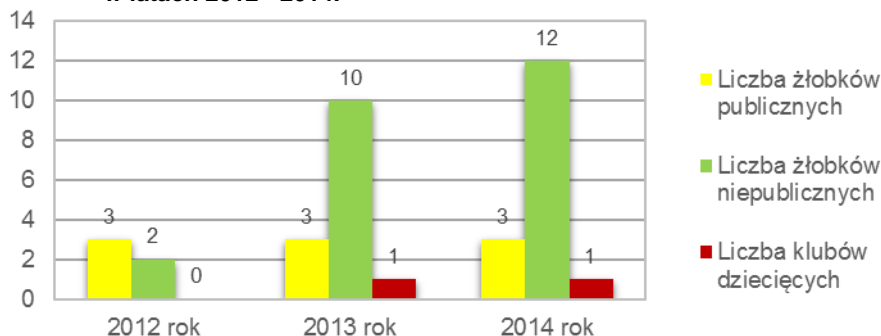

2. Realizacja celu operacyjnego *Wsparcie dla rodzin w opiece i edukacji dzieci i młodzieży*

Wsparcie dla rodzin w opiece i edukacji dzieci i młodzieży jest istotnym elementem na każdym etapie rozwoju.

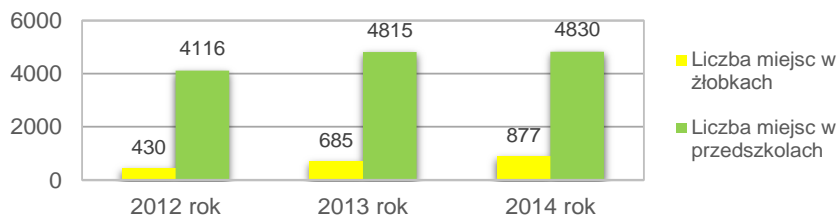
W ramach zadania 2.1 *Wsparcie rodzin w opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 w mieście Zielona Góra* w rejestrze żłobków i klubów dziecięcych prowadzących działalność na terenie Miasta Zielona Góra – na dzień 31 grudnia 2014 r. było 16 placówek, w tym: 3 żłobki publiczne i 12 żłobków niepublicznych, 1 klub malucha. W porównaniu do roku 2013 oraz 2012, w których odnotowano odpowiednio po 14 i 4 podmiotów zajmujących się opieką nad dziećmi do lat 3 stwierdzić należy, że możliwość zapewnienia opieki instytucjonalnej małym dzieciom uległa znacznej poprawie.

Wykres 4. Liczba żłobków publicznych, niepublicznych i klubów dziecięcych w Mieście Zielona Góra w latach 2012 - 2014.

Na podstawie uzyskanych informacji stwierdzono, że w ramach zadania 2.2. *Zwiększenie dostępności do opieki w żłobkach i przedszkolach* w mieście Zielona Góra w 2014 r. do żłobków uczęszczało ogółem 877 dzieci (placówki niepubliczne 400 dzieci, niepubliczne 477), a do przedszkoli 4830 dzieci (odpowiednio 1408 oraz 3422 dzieci). W 2013 roku do żłobków uczęszczało 685 dzieci, a w 2012 r. 396 dzieci. Natomiast liczba dzieci uczęszczających do przedszkola w 2013 r. wynosiła 4815, a w 2012 r. 4116. W roku szkolnym 2013/2014 nie zostało przyjętych do żłobków 415 dzieci a przedszkoli 87 dzieci. Obecnie oczekuje na przyjęcie do żłobka 255 dzieci, zatem pomimo zwiększonej liczby placówek i miejsc w żłobkach, liczba placówek zapewniających opiekę dzieciom do lat 3 wciąż jest niewystarczająca.

Wykres 5. Liczba miejsc w żłobkach i przedszkolach w Mieście Zielona Góra w latach 2012 - 2014.

Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2012 – 2014 za 2014 r.

Rodziny w trudnej sytuacji finansowej mogły korzystać ze zniżek w odpłatności za pobyt dziecka w żłobku i klubie dziecięcym oraz u dziennego opiekuna na podstawie uchwały Rady Miasta Zielona Góra nr XVIII.144.2011 z dnia 30 sierpnia 2011 r. *w sprawie opłat za pobyt dziecka w żłobku i klubie dziecięcym oraz u dziennego opiekuna. Zgodnie z § 9 wskazanej uchwały na wniosek rodzica dziecka rodzinę, spełniającą do 150 % kryterium dochodowego na osobę, zwalniano z ponoszenia opłaty na drugie i kolejne dziecko za pobyt w żłobku lub klubie dziecięcym - w wysokości 50%, natomiast w myśl § 10 obniżano do 100 % opłatę za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym rodzinie niespełniającej kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, która znalazła się w trudnej sytuacji materialnej w wyniku następujących zdarzeń losowych:*

- 1) śmierci jednego lub obojga rodziców;
- 2) nieuleczalnej lub ciężkiej, długotrwałej choroby jednego lub obojga rodziców;
- 3) ciężkiego wypadku powodującego trwałe uszczerbek na zdrowiu jednego lub obojga rodziców;
- 4) pożaru lub zalania mieszkania;
- 5) zniszczenia, kradzieży z włamaniem, rabunku mienia rodziny;
- 6) klęski żywiołowej lub ekologicznej, której skutki dotknęły rodzinę;
- 7) innego zdarzenia losowego mającego wpływ na sytuację materialną rodziny.”

W 2014 r. z ulg w odpłatności za żłobki miejskie skorzystało 18 rodzin (z tego 1 ulga na wniosek rodzica rodziny spełniającej 150 % kryterium dochodowego na osobę wg ustawy z 12.03.2004 r. *o pomocy społecznej* oraz 17 rodzin niespełniających kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, która znalazła się w trudnej sytuacji materialnej).

Mając na uwadze niewystarczającą liczbę miejsc w żłobkach Miasto Zielona Góra w roku 2014 ogłosiło dwa otwarte konkursy ofert z zakresu organizacji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 sprawowanej w formie żłobka lub klubu dziecięcego. W wyniku I konkursu dofinansowaniem objęto 288 miejsc (od stycznia do grudnia 2014 r.), natomiast w wyniku II konkursu ofert dofinansowaniem objęto 77 miejsc (od września do grudnia 2014 r.). Dotacja na 1 miejsce w żłobku niepublicznym to 400 zł, a w klubie dziecięcym wynosiła 300 zł, co pozwoliło większej liczbie rodziców na zapisanie dziecka do żłobka niepublicznego i powrót do pracy oraz odciążenie domowego budżetu.

Znaczną ulgę przekładającą się na budżety rodzin stanowiło przyjęcie uchwały Nr LVIII.491.2013 Rady Miasta Zielona Góra z 26 listopada 2013 r., *w sprawie określenia wysokości opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego w publicznych przedszkolach i publicznych innych formach wychowania przedszkolnego prowadzonych przez Miasto Zielona Góra*, na podstawie której ustalono, że bezpłatne nauczanie, wychowanie i opieka w publicznym przedszkolu wynosi 10 godzin dziennie.

W celu realizacji zadania 2.3. *Zapewnienie szerokiego dostępu do edukacji przedszkolnej* i wspierania rodziców w ich aktywności zawodowej prowadzona jest polityka planowania miejsc, obserwacja statystyki urodzeń, elektroniczna rekrutacja, adaptowanie pomieszczeń i oferowanie

Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2012 – 2014 za 2014 r.

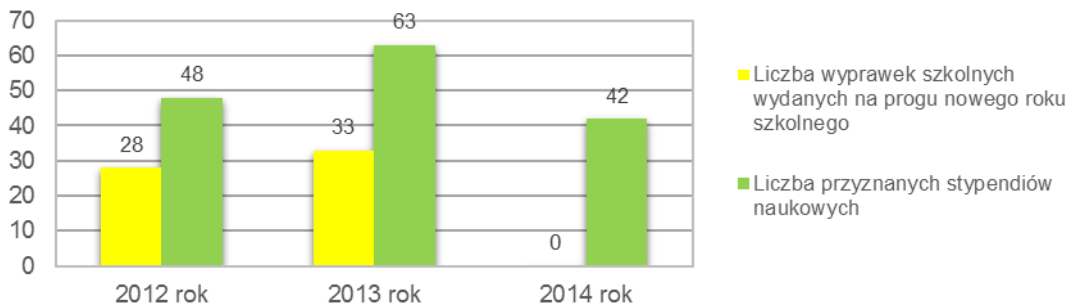
rodzicom elastycznych godzin pobytu. W roku 2012/13 poprzez elektroniczny system rekrutacji zgłoszono do przedszkola 4 018 dzieci, w 2011/12 3 638 dzieci.

W ramach pomocy rodzinom mającym dzieci w żłobkach i przedszkolach Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze w 2014 r. przeznaczył kwotę 153.579,55 zł na dożywianie, na opłatę stałą za pobyt 9 dzieci w żłobkach i przedszkolach niepublicznych przeznaczono natomiast kwotę 7.246,50 zł.

W ramach zadania 2.4 *Wzbogacenie oferty edukacyjno-wychowawczej w postaci wyprawki samorządowej i przyznanie szkolnych wyprawek* w 2012 r. pomocy takiej udzielono 28 uczniom, w 2013 r. 33 uczniom, natomiast w 2014 r. nie przyznawano wyprawek szkolnych, ponieważ wszyscy pierwszoklasiści nieodpłatnie otrzymali bezpłatny egzemplarz do I klasy szkoły podstawowej w ramach ogólnopolskiego programu rządowego. Dodatkową formą wsparcia było przyznawanie zasiłków celowych z przeznaczeniem na dofinansowanie do zakupu książek i artykułów szkolnych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Ponadto w 2013 r. stowarzyszenie „Warto jest pomagać” przekazało przybory szkolne dla 50 dzieci wytypowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Niewątpliwie dużą nobilitacją oraz pomocą materialną dla uzdolnionych uczniów było przyznanie stypendiów naukowych dla laureatów i finalistów olimpiad w szkołach ponadgimnazjalnych. Realizując zadanie 2.5 *Wspieranie edukacji uzdolnionych uczniów* w 2012 r. przyznano takie stypendia dla 42 uczniów, odpowiednio w 2013 r. dla 63 uczniów, a w 2014 r. 48 uczniów.

Wykres 6. Liczba wyprawek szkolnych oraz stypendiów naukowych w Mieście Zielona Góra w latach 2012 - 2014.

W ramach zadania 2.6 *Organizacja olimpiad przedmiotowych, warsztatów, konkursów, przeglądów artystycznych* w mieście Zielona Góra w latach 2012-2014 r. realizowanego znaczną liczbę akcji w bardzo szerokim zakresie, co umożliwiło dostęp do poszerzania swoich zainteresowań dużej liczbie dzieci i młodzieży. W 2014 r. zorganizowano ponad 10 olimpiad przedmiotowych, 89 warsztatów, 60 konkursów oraz 23 przeglądy artystyczne. Zajęcia te były organizowane przez liczne podmioty, m.in. Lubuski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża, Wydział Oświaty i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Zielona Góra, Zielonogórski Ośrodek Kultury, Młodzieżowe Centrum Kultury i Edukacji „Dom Harcerza”, Komendę Miejską Policji, Fundację Bezpieczne Miasto, Wojewódzką i Miejską Bibliotekę um. C.K. Norwida, Lubuską Wojewódzką Komendę Ochotniczych Hufców Pracy. Oferowane przez powyższe podmioty zajęcia były bardzo zróżnicowane, została ich

zrealizowana duża liczba, zatem należy uznać, że miasto Zielona Góra przez cały okres obowiązywania Programu sprzyjało rozwojowi zainteresowań dzieci i młodzieży.

Realizując zadanie 2.7 *Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży* we wszystkich przedszkolach, szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych prowadzonych przez Miasto Zielona Góra oraz w kilku, dla których Miasto Zielona Góra było organem dotującym (ogółem 63 placówki), wdrożono Program Wyrównywania Szans Edukacyjnych. Był to pakiet bezpłatnych dla uczestników zajęć ponadprogramowych. W ramach tego projektu, tygodniowo odbywało się średnio 380 godzin zajęć ponadprogramowych. Zielonogórski Program Wyrównywania Szans Edukacyjnych skierowany był do wszystkich chętnych, zarówno dzieci i młodzieży. Możliwość udziału w zajęciach nie była w żaden sposób limitowana. Organizowane zajęcia miały na celu wyrównywanie wiedzy i deficytów uczęszczających na nie uczniów, jak również propagowanie szerokiej oferty zajęć sportowych i rozwijających. Zielonogórski Program Wyrównywania Szans Edukacyjnych funkcjonował od 2005 roku i cieszył się dużym zainteresowaniem.

Zielonogórski program wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży oferował pakiety ponadprogramowych zajęć pozalekcyjnych o charakterze:

- dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych,
- zajęć o charakterze psychologiczno-pedagogicznych wspierających rozwój ucznia,
- dodatkowych zajęć rozwijających wiedzę i umiejętności, zainteresowania, zamiłowania i uzdolnienia,
- zajęć o charakterze rekreacyjno-sportowym,
- zajęć kształtujących postawy przedsiębiorczości, podejmowania aktywności edukacyjnej i zawodowej i inne.

W ramach Zielonogórskiego Programu Wyrównywania Szans Edukacyjnych organizowane były między innymi zajęcia sportowo–rekreacyjne, mające na celu korygowanie wad postawy, doskonalące umiejętności z wybranych dyscyplin sportowych oraz inicjatywy promujące zdrowy styl życia. Program oferował zajęcia pozalekcyjne, poszerzające wiedzę szkolną tj.: zajęcia matematyczne, polonistyczne, plastyczne, rekreacyjno-ruchowe, z zakresu nauki języków obcych, kompensacyjne, z zakresu przygotowania do sprawdzianu w klasach VI, do egzaminu gimnazjalnego czy do matury, jak również rewalidacyjne. Realizowane były także zajęcia rozwijające zainteresowania uczniów. W ramach takich zajęć odbywały się między innymi: warsztaty astronomiczne, warsztaty teatralno – filmowe w języku francuskim, warsztaty prawnicze, warsztaty ekonomiczne, laboratorium fizyczne, koło dziennikarskie i inne.

Oprócz możliwości wyrównywania szans w szkołach, dzieci i młodzież mogły korzystać z pakietów ponadprogramowych i zajęć w ramach bezpłatnych zajęć pozalekcyjnych oferowanych przez Zielonogórski Ośrodek Kultury – w 2014 r. z pakietów skorzystało 1500 dzieci w ramach 70 bezpłatnych pakietów zajęć pozalekcyjnych. Zajęcia pozalekcyjne obejmowały grupy, koła, zespoły działające w ramach Programu Edukacji Kulturalnej Dzieci i młodzieży w Zielonej Górze. Udział w wyrównywaniu szans edukacyjnych zielonogórskich dzieci i młodzieży zgłosiło również

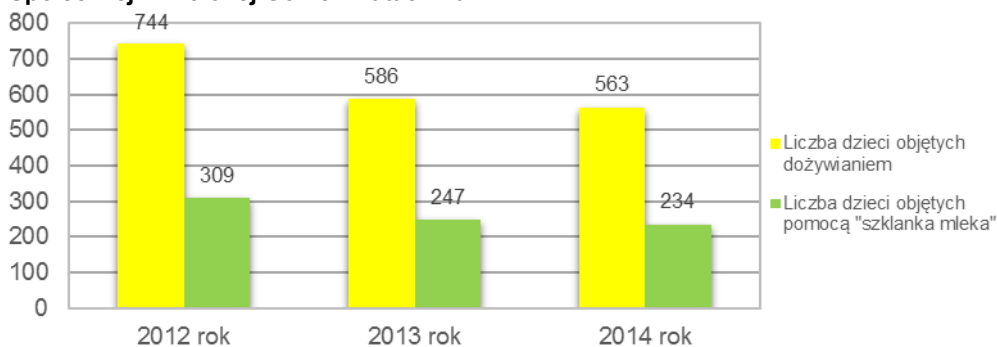

Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2012 – 2014 za 2014 r.

Młodzieżowe Centrum Kultury i Edukacji „Dom Harcerza”, w którym na zajęcia pozaszkolne uczęszczało 1771 uczestników, Wojewódzka i Miejska Biblioteka im. C.K. Norwida, która w ramach 3 pakietów zorganizowała zajęcia dla 250 dzieci i młodzieży. Działania w zakresie zadania podejmował również Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji finansując nieodpłatne pozalekcyjne zajęcia sportowe w 33 szkołach dla ok. 3000 dzieci oraz Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna realizując program „Równe szanse” w ramach którego opieką 11 wolontariuszy (studenci UZ) objęło korepetycjami przedmiotowymi 11 dzieci.

Nadmienić należy, że wspieranie rodziny odbywało się także poprzez pomoc w dożywianiu dzieci w szkołach. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze w 2014 r. dożywianiem obejmował 563 dzieci, na łączną kwotę 311.020,10 zł, a pomocą w formie „szklanki mleka” 234 dzieci, na kwotę 5.547,52 zł. W porównaniu do lat 2013 i 2011 maleje liczba dzieci objętych pomocą w formie dożywiania w szkole i „szklanki mleka”, co wynika z sytuacji demograficznej – zmniejszającej się stale liczby dzieci i młodzieży w wieku szkolnym.

Wykres 7. Liczba dzieci objętych dożywianiem i pomocą "szklanka mleka" przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze w latach 2012 -2 14.

Podsumowując cel operacyjny 2 *Wsparcie dla rodzin w opiece i edukacji dzieci i młodzieży* na przestrzeni 2012-2014 był realizowany w szerokim zakresie w różnorodnych formach, obejmując jednocześnie swym działaniem dużą liczbę dzieci i młodzieży.

3. Realizacja celu operacyjnego *Wsparcie w opiece nad dzieckiem i młodzieżą jako profilaktyka zdrowotna na rzecz poprawy jakości życia*

Realizacja zadania 3.1 *Profilaktyka, diagnostyka i terapia wad postawy* w 2014 r. pozwoliła na przebadanie 1.214 dzieci 5-letnich w przedszkolach publicznych i niepublicznych w kierunku wad postawy. W wyniku klasyfikacji końcowej ustalono, że 947 dzieci (78%) miało postawę w granicach normy fizjologiczno-wiekowej, u 234 dzieci (19%) zaobserwowano nieznaczne odchylenie od normy, a 33 dzieci (3%) znaczne odchylenie od normy. Zadanie umożliwiło podjęcie działań terapeutycznych i edukacyjnych w stosunku do dzieci i rodziców. Liczba przebadanych dzieci znacznie wzrosła w porównaniu do lat 2013 i 2012, w których badaniami objęto po 888 dzieci. Ponadto podejmując działania profilaktyczne w kierunku wad postawy Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w 2014 r. realizował program „Umiem pływać”, który objął bezpłatnymi 29-godzinnymi kursami nauki pływania 250 uczniów z klas III szkół podstawowych

W ramach zadania 3.2 *Przesiewowe badania słuchu u dzieci w 4 i w 8 roku życia* w 2014 r. przebadano 2300 dzieci, tj. znacznie więcej niż w latach 2013 i 2012. Metodą autoemisji akustycznej przebadano dzieci w 23 przedszkolach i 13 szkołach podstawowych, przebadano odpowiednio 843 oraz 892 dzieci. U 565 dzieci z powodu nieprawidłowego wyniku w pierwszej próbie wykonano powtórne badanie, 366 z nich skierowano do Lubuskiego Centrum Laryngologii.

Stowarzyszenie Polski Związek Głuchych w 2014 r. realizował 2 296 badań przesiewowych słuchu u dzieci, natomiast Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna badaniami objęła 79 dzieci. Coraz większa liczba dzieci poddanych badaniom oraz coraz większa liczba podmiotów realizujących zadanie zwiększyła prawdopodobieństwo wczesnego wykrycia wad słuchu oraz przyspieszyła podjęcie działań terapeutycznych, zatem przyczyniła się do podniesienia jakości życia dzieci.

Dzięki badaniom diagnostycznym dzieci i młodzieży z niedosłuchem w zakresie zadania 3.3 rozpoznano niedosłuch u 68 dzieci na 200 dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym z podejrzeniem niedosłuchu. Stwierdzono rodzaj niedosłuchu (u 35 dzieci niedosłuch przewodzeniowy obustronny, u 33 dzieci niedosłuch przewodzeniowy jednostronny), wielkość niedosłuchu (niedosłuch obustronny: próg słuchu na poziomie 30 dB – 14 dzieci, próg słuchu na poziomie 40 dB – 19 dzieci; niedosłuch jednostronny: próg słuchu na poziomie 30 dB – 8 dzieci, próg słuchu na poziomie 40 dB – 25 dzieci) oraz etiologię niedosłuchu. Większa liczba dzieci poddanych badaniom przyniosła efekty w postaci wykrycia wad słuchu, potwierdzenia bądź wykluczenia niedosłuchu oraz podjęcia działań terapeutycznych.

W ramach zadania 3.4 *Edukacja i promocja zdrowia jamy ustnej wraz z fluoryzacją kontaktową zębów* objęto 2565 dzieci edukacją i promocją jamy ustnej, co z pewnością obniży występowanie próchnicy zębów (edukacja i promocja zdrowia jamy ustnej pięciolatków – 1 329 dzieci, fluoryzacja kontaktowa zębów dzieci 6-letnich – 1.236 dzieci). Ogółem w 2014 roku w zielonogórskich szkołach edukacją i promocją zdrowia jamy ustnej wraz z fluoryzacją kontaktową zębów objętych było 8930 dzieci. Od 2012 r. wzrosła liczba dzieci objęta zadaniem.

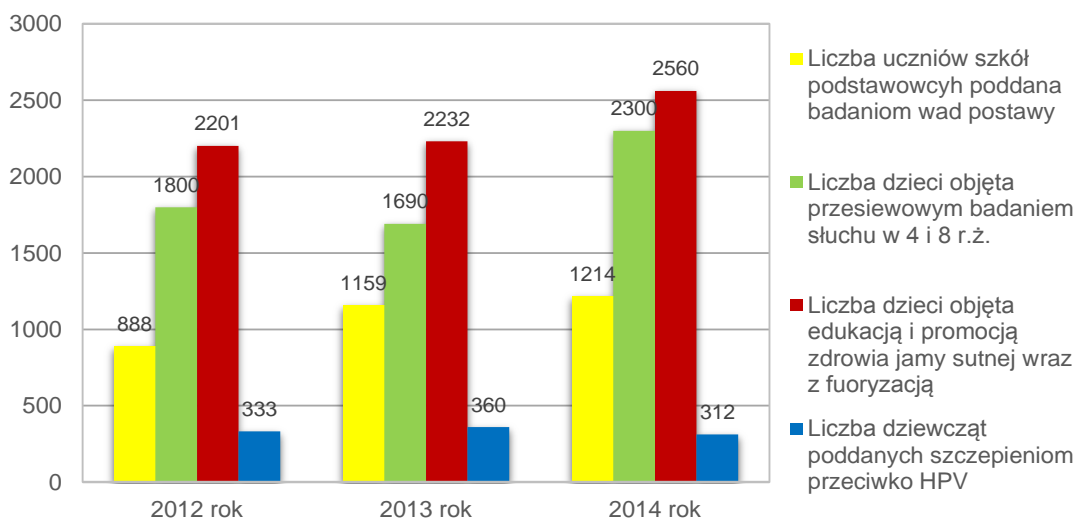
Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2012 – 2014 za 2014 r.

Realizacja zadania 3.5 *Pierwotna profilaktyka raka szyjki macicy* w postaci szczepień dziewcząt w 12. roku życia stanowiła profilaktykę przeciwko występowaniu umieralności na raka szyjki macicy. W 2014 r. szczepieniom poddano 312 dziewcząt i podobnie jak w poprzednich zadaniach, jest to liczba podobna do wskazań w latach w 2013 i 2012 r.

W ramach celu operacyjnego 3 realizowano w mieście Zielona Góra w 2014 r. podejmowano również działania związane z propagowaniem zdrowego żywienia oraz szerzeniem świadomości na temat raka piersi. W działaniu „Nadwaga i otyłość – żywienie a zdrowie propagowanie prozdrowego trybu życia” przebadano 2.113 uczniów w wieku gimnazjalnym, z czego u 158 stwierdzono nadwagę, u 50 otyłość, natomiast u 122 niedowagę.

Ponadto wyedukowano 910 osiemnastoletnich uczennic z tematyki „Profilaktyka chorób gruczołu piersiowego – poradnictwo i edukacja kobiet w 18 r.ż.” oraz przeprowadzono 86 indywidualnych konsultacji z uczennicami, w rodzinach których wystąpiły zachorowania na raka piersi.

Wykres 8. Liczba dzieci objęta profilaktyką prozdrotową w szkołach w Mieście Zielona Góra w latach 2012 - 2014.

Reasumując, cel operacyjny 3 *Wsparcie w opiece nad dzieckiem i młodzieżą jako profilaktyka zdrowotna na rzecz poprawy jakości życia* był realizowany poprzez podejmowanie różnorodnych działań w wymienionym zakresie.

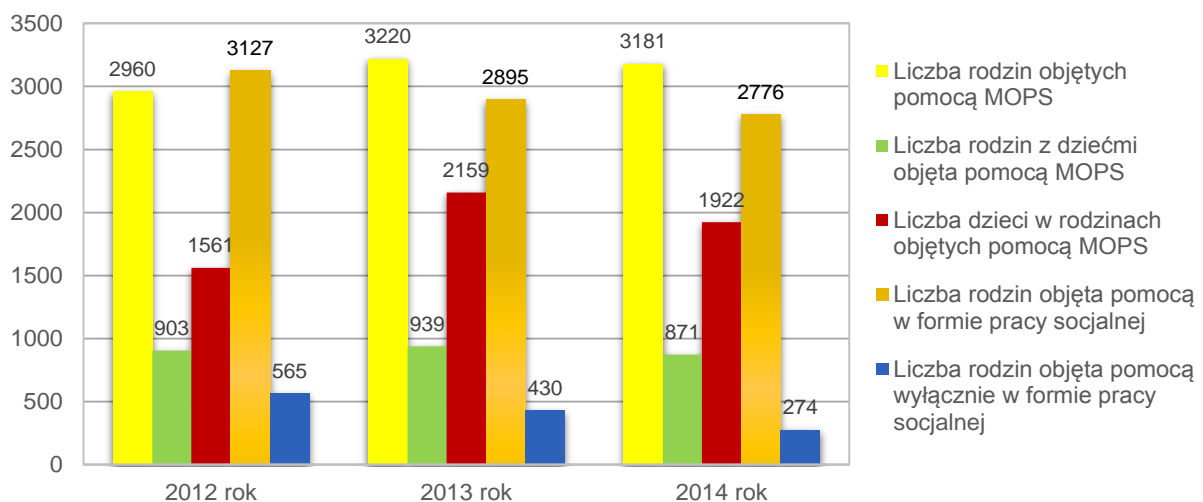

4. Realizacja celu operacyjnego *Profilaktyka wspierania prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz praca z rodzinami w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym*

Ponieważ wczesne reagowanie jest elementem, który zapobiega pojawianiu się sytuacji kryzysowych w rodzinach, liczne podmioty w ramach swej działalności prowadziły analizę i udzielały pomocy rodzinom rozpoznany jako zagrożone wystąpieniem sytuacji kryzysowej. Jak wskazują uzyskane dane, rodziny zagrożone kryzysem miały możliwość skorzystania z bogatej oferty poradnictwa i terapii. Liczba rodzin zgłoszonych przez realizatorów jako zagrożone kryzysem nie została zsumowana ze względu na działania interdyscyplinarne instytucji, placówek i organizacji. Zsumowanie podanych liczb mogłoby powielić rodziny, które jako zagrożone kryzysem korzystały z pomocy kilku podmiotów.

Największą liczbę rodzin zagrożonych sytuacją kryzysową odnotował Miejski Ośrodek Pomocy w Zielonej Górze z uwagi na wykonywania zadań wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Każda rodzina rozpoznana jako zagrożona wystąpieniem sytuacji trudnych była objęta przez pracowników socjalnych pracą socjalną. W 2014 r. pracą socjalną objęto 2.776 rodzin, z tego 274 rodzin korzystało z pomocy społecznej wyłącznie z tej formy wsparcia. Wśród 210 rodzin zidentyfikowano trudności opiekuńczo-wychowawcze, natomiast 145 rodzin objęto wsparciem asystenta rodziny. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące rodzin z lat 2012-2014.

Wykres 9. Dane dotyczące rodzin objętych pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze w latach 2012 -2014.

Jak przedstawia powyższy wykres w 2013 r. odnotowano najwyższą liczbę rodzin w których zidentyfikowano sytuację problemową (3220 rodzin), nieznacznie mniej takich rodzin odnotowano

Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2012 – 2014 za 2014 r.

w 2014 r. (3181 rodzin). Zauważono również spadek liczby rodzin z dziećmi objętych pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2014 r. w stosunku do 2013 r. (odpowiednio 871 i 939). O 26 rodzin wzrosła liczba rodzin, w których zidentyfikowano problemy opiekuńczo-wychowawcze od 2012 r. do 2014 r., odpowiednio w latach tych objęto również wsparciem asystenta rodziny większą liczbę rodzin (od 121 do 145 rodzin).

Tabela 2. Dane dotyczące rodzin, w których zdiagnozowano trudności opiekuńczo-wychowawcze i które objęto pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2012 - 2014.

	2012 rok	2013 rok	2014 rok
Liczba rodzin, w których zdiagnozowano trudności opiekuńczo-wychowawcze	184	194	210
Liczba rodzin w stosunku do których wnioskowano do sądu o wgląd w sytuację rodziny	17	29	16
Liczba rodzin, w stosunku do których sąd wydał postanowienie u umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej	63	55	70
w tym liczba dzieci, których dotyczyła decyzja sądu	82	64	88

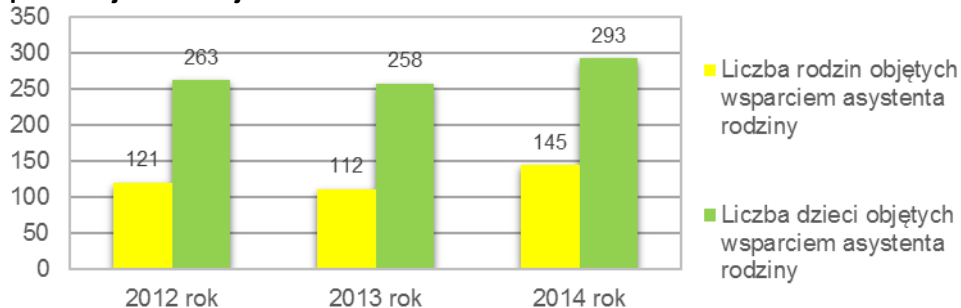
Analizę sytuacji omawianych rodzin prowadziły także: Komitet Ochrony Praw Dziecka w Zielonej Górze (503 rodziny), Komenda Miejska Policji, Biuro Pełnomocnika ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (26 rodzin), Lubuska Wojewódzka Komenda Ochotniczych Hufców Pracy (18 rodzin), Młodzieżowe Centrum Edukacji „Dom Harcerza” oraz Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna (236 rodzin).

W celu zastosowania wczesnej profilaktyki dokonując analizy rodzin zagrożonych kryzysem szczególną uwagę należy zwrócić na dzieci w tych rodzinach. W zadaniu 4.2 *Monitorowanie sytuacji dziecka w rodzinach zagrożonych kryzysem*, podmioty, które zgłosiły prowadzenie ewidencji rodzin zagrożonych kryzysem potwierdzały monitorowanie sytuacji dzieci. W zadaniu tym również nie zsumowano liczby monitorowanych dzieci, z uwagi na interdyscyplinarność podejmowanych działań. W ramach działań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze monitoring sytuacji dzieci prowadzony był zarówno przez pracowników socjalnych, jak i asystentów rodziny. W 2014 r. szczególnym monitorowaniem w formie wsparcia asystenta rodziny objęto 293 dzieci w 145 rodzinach. Jak wskazuje powyższa tabela liczba rodzin z dziećmi objęta wsparciem asystenta rodziny wzrosła od 2012 r., jednakże w dalszym ciągu co roku pozostaje pewna liczba rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi bez pomocy asystenta rodziny. Taka forma pomocy kierowana była do rodzin wymagających podejmowania szczególnych działań i zindywidualizowanej pracy mającej na celu wzmocnienie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Zachodzi potrzeba objęcia wsparciem kolejnych środowisk, jednakże wymaga to zatrudnienia dodatkowych asystentów rodziny.

Podobnie jak w zadaniu 4.1 te same podmioty prowadziły monitoring sytuacji dziecka w rodzinach zagrożonych kryzysem.

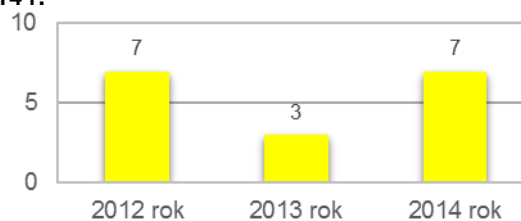

Wykres 10. Liczba rodzin i dzieci objętych wsparciem asystenta rodziny przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze w latach 2012 - 2014.

W ramach zadania 4.3 *Wdrażanie programów nakierowanych na pracę z rodziną zagrożoną kryzysem* w 2014 r. realizowano 7 programów.

Wykres 11. Liczba programów nakierowanych na pracę z rodziną zagrożoną kryzysem w Mieście Zielona Góra w latach 2012 - 2014 r.

Projekt „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze” współfinansowany ze Środków Europejskiego Funduszu Społecznego realizowano zarówno w 2012, 2013, jak i w 2014 r. W 2014 r. do projektu przystąpiło 75 osób. Celem głównym projektu był wzrost aktywności społecznej uczestników poprzez realizację indywidualnej ścieżki reintegracji m.in. poprzez realizację celów szczegółowych:

- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
- zwiększenie samooceny i poczucia własnej wartości,
- wyposażenie w podstawowe umiejętności i kompetencje społeczne,
- powrót na rynek pracy,
- określanie predyspozycji zawodowych,
- polepszenie stanu zdrowia.

Zgodnie z przyjętymi kryteriami do projektu kwalifikowano osoby i rodziny znajdujące się w sytuacji kryzysowej:

- korzystające ze świadczeń pomocy społecznej,
- w wieku aktywności zawodowej,
- zatrudnione lub niezatrudnione, zagrożone wykluczeniem społecznym z co najmniej 1 powodu spośród wskazanych w art. 7 ustawy z 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej*.

Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2012 – 2014 za 2014 r.

W projekcie stosowano instrumenty aktywnej integracji edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej. Oddziaływaniom poddano także dzieci i najbliższe otoczenie uczestnika. Uczestnicy projektu mieli możliwość skorzystania z:

- pomocy socjalnej,
- pomocy terapeutycznej i psychologicznej,
- doradztwa zawodowego,
- wsparcia asystentów rodziny,
- i innych wybranych przez siebie form wsparcia

W ramach projektu realizowane były zajęcia warsztatowe dla osób:

- z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- doświadczających przemocy,
- współzależniowych,
- takich, które nie radzą sobie z agresją, zachowaniami przemocowymi,
- poszukujących pracy.

Tak skonstruowana oferta wsparcia realizowana przez specjalistów pracy z rodziną, terapeutów, psychologa, doradcę zawodowego i pracowników socjalnych gwarantowała zwiększenie świadomości rodziców w zakresie prawidłowych wzorców wychowawczych oraz zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych.

Poza powyższym projektem Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2014 r. po raz pierwszy realizował program rewitalizacji społecznej „Żywe kultury ulicy” współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. W projekcie wzięło udział 179 osób. Celem głównym projektu było zainicjowanie na rewitalizowanym obszarze centrum miasta Zielona Góra procesu przemian społecznych oraz stworzenie warunków do jego rozwoju, w oparciu o jego charakterystyczne uwarunkowania endogeniczne. Pomimo tak skonstruowanego celu głównego w projekcie znalazły się również działania nakierowane na pracę z rodziną zagrożoną kryzysem, ponieważ uczestnicy programu mieli możliwość skorzystania z szeregu działań mających na celu podniesienie ich poziomu wiedzy oraz kwalifikacji. Były to m.in.:

- pomoc socjalna (176 osób),
- pomoc terapeutyczna i psychologiczna (109 i 64 osoby),
- doradztwo zawodowe (64 osoby),
- pomoc opiekunów,
- poradnictwo prawne,
- wsparcie asystentów rodziny (26 osób),
- inne wybrane przez uczestników formy wsparcia, w tym happeningi oraz festyny rodzinne opisane w zadaniu 1.1.

Programy nakierowane na pracę z rodziną zagrożoną kryzysem realizował także od 2012 r. Komitet Ochrony Praw Dziecka, który w 2014 r. realizował 5 programów profilaktycznych (ABC Bezpiecznej Rodziny, Smyki Bawią Się i Uczą – Wzbogacenie Oferty Edukacyjnej, Będę Mamą!

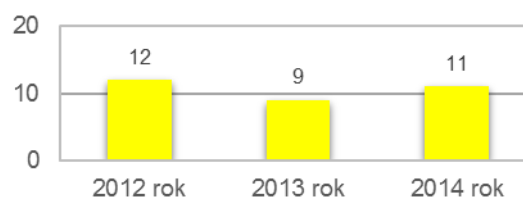
Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2012 – 2014 za 2014 r.

Jestem Mamą!, Bezpieczny Dom, Ważne Tematy Dla Mamy i Taty, Alternatywa). Działania profilaktyczne nakierowane na pracę z rodziną zagrożoną kryzysem podejmowało również Młodzieżowe Centrum Edukacyjne „Dom Harcerza”, które konstruowała zajęcia pozaszkolne w oparciu o programy profilaktyczne. Podmiot zapewnił dzieciom i młodzieży twórcze i aktywne spędzanie czasu, dbał o ich kondycję, motywację, starał się proponować alternatywne formy wykorzystania potencjału intelektualnego

Analiza wskaźników wymienionych w zadaniu 4.4 *Zwiększenie dostępności do specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, umożliwiającego korzystanie z różnorodnych form wsparcia: prawnego, psychologicznego, w zakresie uzależnień, terapii indywidualnej, terapii grupowej oraz terapii rodzinnej* dowodzi, że w latach 2012-2014 liczne instytucje, placówki i organizacje udzielały porad i prowadziły terapię, co pozwoliło na skrócenie czasu oczekiwania na pomoc specjalistów, udzielanie niezwłocznego wsparcia rodzinom w kryzysie, poprawę funkcjonowania rodzin i osób korzystających ze wsparcia oraz poprawę relacji między członkami rodziny. Świadczone było m. in. poradnictwo prawne, psychologiczne, w zakresie uzależnień, prowadzone były terapie grupowe i indywidualne przez takie podmioty jak Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze, Młodzieżowe Centrum Kultury i Edukacji „Dom Harcerza”, Biuro Pełnomocnika ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komitet Ochrony Praw Dziecka, Towarzystwo Rozwoju Rodziny, Lubuski Ośrodek Profilaktyki i Terapii, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Związek Lubuskich Organizacji Pozarządowych, Stowarzyszenie Pomocy Osobom Autystycznym "Dalej Razem", Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Obywatelskiej "Civis Sum", które w 2014 r. udzieliło 2328 porad prawnych.

Oprócz wyżej wymienionych form poradnictwa specjalistycznego Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2014 r. oferował porady specjalisty ds. pracy z rodziną, natomiast Komitet Ochrony Praw Dziecka, jak i Stowarzyszenie Mediatorów "BATNA" mediacje. W okresie 2012-2014 podobna liczba placówek oferowała specjalistyczne poradnictwo, wzrosła liczba osób korzystających z porad i liczba udzielonych porad, co pozwoliło na skuteczniejsze wspieranie rodzin zagrożonych kryzysem.

Wykres 12. Liczba podmiotów świadczących specjalistyczne poradnictwo w Zielonej Górze w latach 2012 - 2014.

Cel 4.5 *Promowanie funkcji rodziny wspierającej* był promowany poprzez rozdawanie ulotek i propagowanie rodziny wspierającej podczas festynów rodzinnych i happeningów organizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Ponadto w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej na tablicach informacyjnych rozwieszono ofertę propagującą zgłoszenie się do pełnienia funkcji rodziny

Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2012 – 2014 za 2014 r.

wspierającej. Pomimo działań podjętych w zadaniu 4.5, w latach 2012-2014 nie utworzono żadnej rodziny wspierającej, co stanowiło cel 4.6.

Podsumowując cel 4. *Profilaktyka wspierania prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz praca z rodzinami w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym* należy stwierdzić, że w mieście Zielona Góra na przełomie 2012-2014 podejmowanych było wiele działań w zakresie monitoringu, projektów profilaktycznych oraz porad specjalistycznych, co przełożyło się skuteczniejsze wsparcie rodzin zagrożonych kryzysem.

5. Realizacja celu operacyjnego *Interdyscyplinarna praca z rodzinami niewydolnymi wychowawczo, zagrożonymi odebraniem dziecka*

Zadanie 5.1 *Edukacja służąca wzmocnieniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców* realizowały liczne podmioty:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w projekcie „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze” od 2012 r. prowadził zajęcia z zakresu kształtowania właściwych postaw wobec problemów życiowych, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, sposobów radzenia sobie z agresją, pracę z osobami współzależnymi. Zajęcia realizowano w formie warsztatów, pogadanek, dyskusji, burzy mózgów, prezentacji krótkich filmików edukacyjnych. Oferta zawierała także pomoc terapeutyczną i psychologiczną. U osób, które brały udział w ww. zajęciach lub korzystały z pomocy terapeutów i psychologa zaobserwowano zwiększenie świadomości w zakresie prawidłowych wzorców wychowawczych, a także nabycie oraz zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych. W tym miejscu należy podkreślić, że każda rodzina pozostająca pod opieką Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze, była objęta pracą socjalną mającą na celu zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie stosowania prawidłowych wzorów wychowawczych, poprawy relacji między członkami rodziny, wzmocnienie pozytywnych postaw rodzicielskich oraz rozwinięcie kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców.
2. Towarzystwo Rozwoju Rodziny prowadziło otwarte warsztaty dla rodziców w ramach projektu Akademia Dobrego Rodzica. Na warsztatach poruszana była problematyka związana z wychowywaniem dzieci i młodzieży, dotycząca rozwoju psychoseksualnego dziecka, udzielania odpowiedzi na trudne pytania. Warsztaty były prowadzone w trybie weekendowym przez specjalistów od spraw zdrowia, komunikacji czy umiejętności rodzicielskich. Uczestnictwo rodziców w warsztatach było okazją do pogłębiania wiedzy dotyczącej rozwoju dziecka, opieki nad dzieckiem, wymiany doświadczeń, szukania rozwiązań sytuacji trudnych związanych z wychowywaniem dzieci. Towarzystwo Rozwoju Rodziny przeprowadziło także dwie kampanie przyczyniające się do realizacji opisywanego zadania. Były to kampanie „Słowa Ranią Całe Życie” oraz zorganizowana z Terenowym Komitetem Ochrony Praw Dziecka oraz Fundacją dzieci Niczyje z Warszawy kampania „Zła tradycja – przemoc nie musi być tradycją”.
3. Komitet Ochrony Praw Dziecka realizował projekt „Być dobrym rodzicem – wspieranie lubuskich rodzin znajdujących się w kryzysie rodzinnym”. Osoby uczestniczące w przedsięwzięciu mogły bezpłatnie korzystać z warsztatów dla rodziców oraz:
 - terapii indywidualnej,
 - terapii małżeństw i par,
 - mediacji rodzinnych,
 - wykładów.

Poza ww. projektem Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Zielonej Górze prowadził także edukację służącą wzmocnieniu kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców poprzez zajęcia, kampanie i programy: „Przystanek: Rodzina bez Przemocy”, „Słowa Ranią”, „Dziadkowie i Wnuki Wspólna Historia”.

4. Biuro Pełnomocnika ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wspierało organizacje pozarządowe oraz kościelne osoby prawne prowadzące placówki wsparcia dziennego oraz realizujące działania na rzecz wzmocnienia kompetencji wychowawczych rodziców. Ponadto Biuro przeprowadziło kampanie: „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Powstrzymaj pijanego kierowcę”, „Prawda o alkoholu”, „Narkotyki? To mnie nie kręci”, „Przyjmuje leki czy bierze? Leki bez recepty – do leczenia nie do brania”.

W ramach zadania 5.2 *Upowszechnianie funkcji i zwiększenie zatrudniania asystentów rodziny* funkcja asystenta rodziny była propagowana przez pracowników socjalnych i kuratorów sądowych oraz rozpowszechniana przez obejmowanie asystą nowych rodzin, u których stwierdzono potrzebę indywidualnego wsparcia. Ponadto działania asystentów rodziny wśród rodzin, u których stwierdzono potrzebę indywidualnego wsparcia i pracy interdyscyplinarnej w podnoszeniu kompetencji wychowawczych propagowali pracownicy socjalni. W 2014 r. zatrudniono dwóch nowych asystentów rodziny. Współpracę z asystentem rodziny ukończyły w 2014 r. 43 rodziny, z tego 12 rodzin zakończyło współpracę osiągając założone cele, 26 rodzin zaprzestało współpracy z asystentem, z 5 rodzinami zakończono współpracę z powodu braku chęci współpracy ze strony rodzin. W rodzinach, które nabyły umiejętność samodzielnego funkcjonowania oraz rozwiązywania problemów osiągnięto ponadto takie efekty jak zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie prawidłowych wzorów wychowawczych i poprawy relacji między członkami rodziny, wzmocnienie pozytywnych postaw rodzicielskich oraz rozwinięcie kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców.

Ponieważ dobre efekty w pracy z rodzinami niewydolnymi wychowawczo przyniosły warsztaty dla rodziców kolejnym zadaniem jakim zaplanowano w Programie była realizacja warsztatów dla rodziców. W mieście Zielona Góra w 2014 r. warsztaty takie realizowały następujące podmioty:

1. W ramach projektu „Rozwój i Upowszechnianie Aktywnej Integracji przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze” rozpoczęto cykl 13 warsztatów dla osób z problemami opiekuńczo-wychowawczym. Warsztaty rozpoczęło 12 osób, ukończyło zaś w 2015 r. 8 osób. Warsztaty były poprzedzone konsultacjami indywidualnymi z rodzicami.
2. Towarzystwo Rozwoju Rodziny w 2014 r. przeprowadziło cykl 5 warsztatów, które rozpoczęło 59 osób, a ukończyło 49 osób. Tematyka warsztatów była następująca:
 - wychowanie bez złości i przemocy – „Zamiast klapsa”;
 - o ustalaniu granic – „Każdy może być dobrym rodzicem”;
 - skuteczna komunikacja rodzic – dziecko;
 - konflikty między rodzeństwem i jak je rozwiązywać;

Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2012 – 2014 za 2014 r.

- rozwój psychoseksualny dzieci i młodzieży i ochrona dziecka przed przemocą seksualną;
 - radzenie sobie ze stresem związanym z wychowaniem dziecka;
 - odpowiedzi na trudne pytania dzieci
3. Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka zrealizował w 2014 r. 2 edycje warsztatów umiejętności wychowawczych, które rozpoczęło 25 osób, ukończyło zaś 20.
4. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w 2014 r. przeprowadziła:
- warsztaty dla rodziców dzieci z ADHD;
 - warsztaty dla rodziców dzieci przedszkolnych;
 - warsztaty dla rodziców dzieci niepełnosprawnych;
 - warsztaty dla rodziców dzieci sześciolletnich;
 - warsztaty dla rodziców dzieci sprawiających trudności wychowawcze.
5. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w 2014 r. przeprowadził 4 warsztaty dla 80 osób:
- Opieka-Bezpieczeństwo-Wychowanie-Rodzina;
 - Odpowiedzialne rodzicielstwo to odpowiedzialne wychowanie;
 - Rodzinne przystanki;
 - Będę Mamą! Jestem Mamą!;
6. Młodzieżowe Centrum Kultury i Edukacji „Dom Harcerza” w Zielonej Górze organizuje 4-5 razy w roku „warsztaty rodzinne” dla młodzieży i ich rodziców.

Zadanie 5.5 *Wdrażanie programów nakierowanych na pracę z rodziną niewydolną wychowawczo* realizowane było przez różne podmioty. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze realizował projekt „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze” opisany już wcześniej. Podobnie, jak w zadaniu 5.1, każda rodzina, która została uznana za niewydolną wychowawczo, objęta była wsparciem w formie pracy socjalnej nakierowanej na zwiększenie kompetencji w zakresie prawidłowych wzorców wychowawczych.

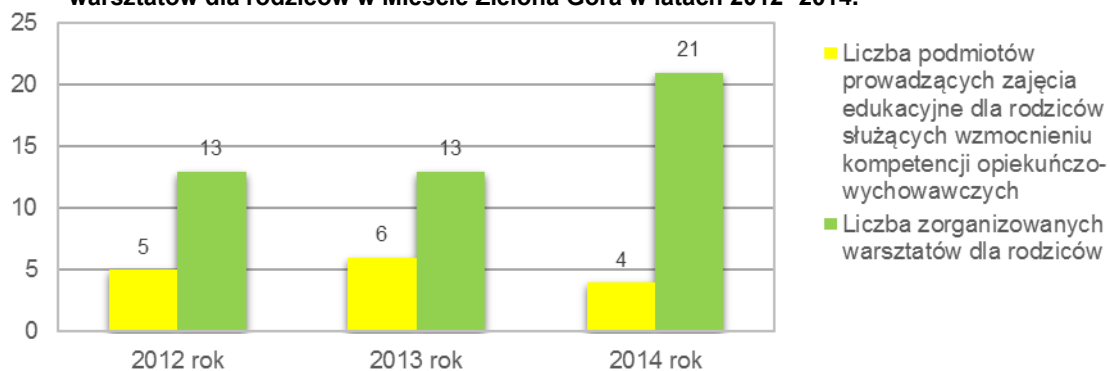
Innym programem kierowanym do rodzin niewydolnych wychowawczo był program „Akademia Dobrego Rodzica” organizowanym przez Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka. Program również został opisany w poprzednich zadaniach. Caritas w 2014 r. prowadził 2 programy na rzecz wspierania rodzin, w których wzięło udział 10 osób.

W realizację zadania 5.5 wpisują się także działania Biura Pełnomocnika ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Nadmienić należy, że podmioty prowadzące placówki wsparcia dziennego (wymienione w zadaniu 1.3) realizują w tychże placówkach Programy wychowawcze wsparcia dziennego, dzięki czemu dzieci i młodzież uczęszczające na zajęcia świetlic uczą się prawidłowych wzorców wychowawczych.

Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2012 – 2014 za 2014 r.

Wykres 13. Liczba podmiotów prowadzących zajęcia edukacyjne oraz liczba przeprowadzonych warsztatów dla rodziców w Mieście Zielona Góra w latach 2012 -2014.

Podsumowując realizację celu 5 *Interdyscyplinarna praca z rodzinami niewydolnymi wychowawczo, zagrożonymi odebraniem dziecka* należy stwierdzić, że rodzina niewydolna wychowawczo, zagrożona odebraniem dziecka była otoczona wszechstronną opieką i miała możliwość skorzystania z szerokiej oferty bezpłatnego uczestnictwa w różnorodnych programach i warsztatach, realizujących edukację służącą wzmocnieniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców. Podmioty realizujące zadania w tym zakresie dołożyły wszelkich starań, aby zmotywować rodziny do podjęcia współpracy i zmiany postaw rodzicielskich tak, aby dzieci mogły pozostać w rodzinie biologicznej.

6. Realizacja celu operacyjnego *Wspieranie kadr zajmujących się pomocą rodzinom*

Zmieniające się przepisy prawne, pojawiające się nowe problemy społeczne, konieczność radzenia sobie w sytuacjach bardzo trudnych powoduje, że w celu zwiększenia skuteczności pomocy należy doskonalić i rozszerzać osiągnięte wcześniej przez pracowników socjalnych umiejętności i wiedzę.

Zadanie 6.1 *Zatrudnienie większej liczby pracowników socjalnych* oraz zadanie 6.2 *Zatrudnienie większej liczby asystentów rodziny* nie zostały zrealizowane w zadowalającym stopniu w 2014 r. – zatrudniono dwóch nowych pracowników socjalnych, jednakże na prace interwencyjne oraz dwóch nowych asystentów rodziny. W 2013 r. zatrudniono 6 nowych pracowników socjalnych (w tym 5 na prace interwencyjne i roboty publiczne), natomiast w 2012 r. jednego nowego pracownika socjalnego. W dalszym ciągu liczba zatrudnionych pracowników socjalnych i asystentów jest niewystarczająca.

W ramach zadania 6.3. *Organizowanie konferencji, warsztatów, seminariów tematycznych dla osób zawodowo zajmujących się pomocą rodzinie* kilku realizatorów Programu zgłosiło podejmowanie działań w zakresie ww. zadania w 2014 r. Są to m.in. Towarzystwo Rozwoju Rodziny, Komitet Ochrony Praw Dziecka, Biuro Pełnomocnika ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Młodzieżowe Centrum Kultury i Edukacji „Dom Harcerza”.

W 2014 r. Biuro Pełnomocnika ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadziło dla 52 osób warsztaty pt. „Jak pracować z uczniem z Zespołem Aspergera? Komunikacja, style wychowawcze i praca z własnymi emocjami jako fundament pracy z dziećmi i młodzieżą z grupy ryzyka”. Młodzieżowe Centrum Kultury i Edukacji „Dom Harcerza” zorganizowało spotkanie warsztatowe dla nauczycieli w zakresie pracy z młodzieżą i radzeniu sobie w sytuacjach problemowych, natomiast Komitet Ochrony Praw Dziecka przeprowadził warsztat „Barwy Rodziny”. Podmiotem, który objął działaniami szkoleniowymi w 2014 r. największą liczbę specjalistów do pracy z rodziną problemową było Towarzystwo Rozwoju Rodziny, które zorganizowało VI Festiwal Pomocna Dłoń dla 326 osób, w ramach którego przeprowadzono 4 warsztaty oraz 3 wykłady dla 42 osób.

Osoby profesjonalnie zajmujące się pomaganiem mogły również skorzystać ze wsparcia w formie superwizji zewnętrznych oraz grupach ewaluacyjnych m.in. w Towarzystwie Rozwoju Rodziny oraz Biurze Pełnomocnika ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Towarzystwo Rozwoju Rodziny w 2014 r. przeprowadziło 8 szkoleń superwizyjnych dla 50 uczestników, zajęcia dotyczyły superwizji i muzykoterapii dla nauczycieli, policjantów, pracowników socjalnych, asystentów rodzin, pedagogów, terapeutów itp. Natomiast Biuro Pełnomocnika ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zorganizowało 30 godzin superwizji, w których uczestniczyło 39 osób. W 2014 r. superwizje odbywały się również w ramach projektu „Żywe kultury ulicy” w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej – w 10 zajęciach superwizyjnych wzięło udział 70 pracowników.

Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2012 – 2014 za 2014 r.

Jak wynika z powyższych danych oferta szkoleniowa w mieście Zielona Góra skierowana do pracowników profesjonalnie zajmujących się pomaganiem była niewystarczająca, bowiem sama liczba pracowników socjalnych i asystentów rodziny zatrudnionych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej wynosiła ponad 60, natomiast pracowników profesjonalnie zajmujących się pomaganiem w mieście Zielona Góra jest znacznie więcej. W latach 2012-2014 ofertę szkoleniową prezentowały te same podmioty i swoimi działaniami nie były w stanie objąć wszystkich pracowników zajmujących się pomocą rodzinie.

7. Inne działania podejmowane na rzecz wspierania rodziny w Mieście Zielona Góra

Na terenie Miasta Zielona Góra od 01.01.2014 r. działał program miejski ZGrana Rodzina Program skierowany był do wszystkich mieszkańców posiadających meldunek w Zielonej Górze, którzy jednocześnie są rodzicami przynajmniej jednego dziecka w wieku poniżej 18 lat. Warto podkreślić unikalność programu, który objął wyjątkowo szeroką grupę docelową – nie miało znaczenia liczba posiadanych dzieci czy status materialny. Rodzinę stanowiła zarówno rodzina wielodzietna, jak i rodzic samotnie wychowujący dziecko.

Wydanie Karty Zgranej Rodziny następowało w ramach miejskiego programu lojalnościowo – rabatowego, z jednej strony integrującego i wspierającego przedsiębiorców z miasta, z drugiej – motywującego i zachęcającego zielonogórczan do wspólnego spędzania czasu w gronie rodzinnym.

Karta upoważniała do korzystania ze specjalnych ofert przygotowanych przez Partnerów Programu. Były to rabaty, specjalne ceny lub określone produkty czy usługi przygotowane wyłącznie dla posiadaczy Kart.

Karty ZGranej Rodziny były imienne i wystawiane oddzielne na każdego rodzica, który w sposób niezależny może korzystać z niej z dzieckiem. Każde dziecko do czasu ukończenia 18 roku życia było wpisane na kartę rodzica, a dodatkowo mogło otrzymać własną kartę. W ramach programu Zgrana Rodzina każdy nowonarodzony Zielonogórczanin i jego mama otrzymywali wyprawkę. O sukcesie i popularności programu świadczy liczba wydanych kart – 256.058 (stan na maj 2015 r.).

Równoległy program ZGrani Zielonogórczanie 50+ również jest skierowany do osób zameldowanych na terenie miasta Zielona Góra, obejmował jednak mieszkańców, którzy ukończyli 50 rok życia. Program działał analogicznie do programu ZGrana Rodzina, tj. oferował szeroki zakres usług i sklepów w atrakcyjnym systemie lojalnościowo-rabatowym.

Celem programu ZGrani Zielonogórczanie 50+ była aktywizacja osób po 50 roku życia, wspieranie lokalnych przedsiębiorców, a także promowanie spędzania wolnego czasu wnuków z dziadkami dla których została na tą okazję przygotowana specjalna oferta. Co istotne wnuk posiadający własną kartę ZGranej Rodziny oraz dziadek lub babcia posiadający kartę ZGrani Zielonogórczanie 50+ mogli skorzystać z dodatkowych benefitów. Do maja 2015 r. wydano 2.275 kart ZGrani Zielonogórczanie 50+.

Miasto Zielona Góra od 16.06.2014 r. było również realizatorem Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny, która oferowała zniżki dla rodzin wielodzietnych. Każda rodzina posiadająca trójkę i więcej dzieci, w tym rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka, mogli otrzymać kartę. Rodzicom karta wydawana była dożywotnio, dzieciom do ukończenia 18 lub 25 lat w przypadku kontynuowania nauki. Korzystanie z karty przyniosło rodzinom szereg korzyści związanych z obniżeniem kosztów rachunków miesięcznych oraz umożliwiło aktywne spędzanie czasu wolnego poprzez zniżki do np. kina, teatru czy obiekty sportowe. Do maja 2015 r. wydano 1.064 kart Dużej Rodziny.

III. PODSUMOWANIE

Program Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra na lata 2012 – 2014 wyznaczył kierunki działań dla instytucji, placówek i organizacji działających w obszarze pomocy rodzinie spajając działania sektora publicznego oraz pozarządowego.

Analiza podejmowanych działań wskazuje, że podmioty realizujące cele i zadania określone w Programie dołożyły starań, by oferta wspierania zielonogórskich rodzin była szeroko dostępna i dopasowana do ich potrzeb.

Realizując cel operacyjny 1 *Wspieranie form organizacji czasu wolnego służących umacnianiu więzi rodziny* podejmowano różnorodne działania. Liczne podmioty organizowały całorocznie nieodpłatne imprezy, festyny dla dzieci i całych rodzin, dzięki którym czas wolny dzieci i młodzieży oraz ich rodziców był spędzany w sposób kulturalny, konstruktywny i rozwojowy. Liczba bezpłatnych kolonii, obozów oraz stacjonarnych form wypoczynku letniego i zimowego zabezpieczyła rodziny w trudnej sytuacji finansowej, natomiast liczne świetlice pozaszkolne oraz kluby młodzieżowe oferowały bogatą ofertę spędzania czasu wolnego. Nieznaczny spadek liczby dzieci objętych wypoczynkiem letnim i zimowym był spowodowany mniejszym zainteresowaniem dzieci i młodzieży, natomiast spadek liczby placówek wsparcia dziennego oraz liczby miejsc w tychże placówkach związany był z niespełnieniem kryteriów formalnych w konkursie na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej. Możliwość udziału w aktywnych formach wypoczynku przez dzieci i ich rodziców integrowała rodziny, a umacniając więzi rodzinne zapobiegała występowaniu patologii społecznych, zatem w oparciu o powyższe stwierdzić należy, że zadania wyznaczone w ramach ww. celu szczegółowego zostały w całości zrealizowane.

W kwestii realizacji celu operacyjnego 2 *Wsparcie dla rodzin w opiece i edukacji dzieci i młodzieży* dużym osiągnięciem był wzrost liczby miejsc w żłobkach i przedszkolach, a także wprowadzenie od 2014 r. 10-godzinnego bezpłatnego pobytu dziecka w przedszkolach publicznych.

W mieście Zielona Góra promowano uczniów szczególnie uzdolnionych poprzez przyznawanie stypendiów, natomiast uczniom mającym problemy w nauce oferowano udział w Programie Wyrównywania Szans Edukacyjnych. Organizowano liczne olimpiady przedmiotowe warsztaty, konkursy i przeglądy artystyczne. W 2012 r. i 2013 r. przekazywano uczniom w wyprawki na progu nowego roku szkolnego, natomiast od 2014 r. wszyscy pierwszoklasiści otrzymali bezpłatny egzemplarz w ramach ogólnopolskiego programu rządowego.

Analizując realizację celu 3 *Wsparcie w opiece nad dzieckiem i młodzieżą jako profilaktyka zdrowotna na rzecz poprawy jakości życia* można stwierdzić, że oferowane badania diagnostyczne wykonywane bezpłatnie w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia stanowiły znaczne wsparcie w opiece nad dzieckiem i młodzieżą. W latach 2012 – 2014 r. obserwowano coraz większą liczbę przebadanych dzieci w zakresie wad słuchu, wad postawy oraz objętych edukacją i promocją jamy ustnej (odpowiednio o 500, 326 oraz 359 dzieci).

W ramach celu 4 *Profilaktyka wspierania prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz praca z rodzinami w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym* nakierowanego na wspieranie prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz pracę z rodzinami w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym istotne jest, że liczba rodzin rozpoznanych, jako zagrożonych kryzysem równała się liczbie rodzin, którym udzielano pomocy. Oznacza to, że żadna rodzina zgłaszająca problem nie pozostała bez pomocy. Z analizy podejmowanych działań przez realizatorów Programu wynika, że miasto Zielona Góra zbudowało właściwy system monitoringu rodzin znajdujących się w sytuacji kryzysowej. Rodziny zagrożone kryzysem miały możliwość udziału w kompleksowych programach profilaktycznych. Niestety pomimo promowania funkcji rodziny wspierającej nie utworzono żadnej rodziny wspierającej z powodu braku osób zainteresowanych. Ponieważ rodzina zagrożona kryzysem wymaga wsparcia w formie specjalistycznego poradnictwa m.in. prawnego, psychologicznego, w zakresie uzależnień oraz terapii indywidualnej, grupowej i rodzinnej, funkcjonowało wiele punktów oferujących bezpłatne poradnictwo i terapię. Mieszkańcy zostali zabezpieczeni w kwestii porad prawnych, sytuacji trudnych, związanych z uzależnieniami czy problemami rodzinnymi.

Analizując cel operacyjny 5 *Interdyscyplinarna praca z rodzinami niewydolnymi wychowawczo, zagrożonymi odebraniem dziecka* stwierdzić należy, że rodziny doświadczające problemów opiekuńczo-wychowawczych miały dostęp do edukacji służącej wzmocnieniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych. W latach 2012 – 2014 liczba warsztatów dla rodziców wzrosła z 13 do 21, ponadto wdrażano programy i projekty wzmacniające kompetencje opiekuńczo-wychowawcze. Dodatkowo rodziny obejmowano wsparciem asystenta rodziny. Niestety nie udało się w zadowalającym stopniu zwiększyć zatrudnienia asystentów rodziny, ponieważ w dalszym ciągu są rodziny, które oczekują na wsparcie asystenta rodziny. W celu zwiększenia świadomości w zakresie prawidłowych wzorców wychowawczych oraz nabycia lub zwiększenia kompetencji opiekuńczo – wychowawczych należy nadal wdrażać i rozpowszechniać informację o realizacji ww. form wspierania rodziny.

Aby sprawnie i efektywnie realizować działania Programu pracownicy instytucji, placówek i organizacji muszą mieć dostęp do ciągłego podwyższania swoich kwalifikacji, wiedzy i umiejętności przez udział w szkoleniach, warsztatach, seminariach itp., co zostało ujęte w celu operacyjnym 5 *Wspieranie kadr zajmujących się pomocą rodzinie*. Istotne jest, że szkolenia, konferencje, warsztaty i seminaria były zajęciami bezpłatnymi, niemniej jednak w dalszym ciągu istnieje potrzeba organizowania bezpłatnych szkoleń i seminariów dla większej liczby uczestników. Podkreślić należy również, że pomimo zatrudniania nowych pracowników socjalnych, liczba zatrudnionych pracowników wciąż jest niewystarczająca.

Mając na uwadze doniosłą rolę rodziny w wychowaniu przyszłego pokolenia oraz zagrożenie wieloma problemami w wypełnianiu swoich funkcji należy stwierdzić, że realizacja Programu przyniosła oczekiwane efekty.

IV. WYKAZ REALIZATORÓW I PARTNERÓW REALIZUJĄCYCH PROGRAM, DO KTÓRYCH WYSŁANO ANKIETY

1. Biuro Pełnomocnika ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
2. Caritas Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej
3. Fundacja Bezpieczne Miasto
4. Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej Ośrodek Regionalny w Zielonej Górze
5. Komenda Miejska Policji
6. Komitet Ochrony Praw Dziecka
7. Lubuska Wojewódzka Komenda Ochotniczych Hufców Pracy
8. Lubuski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża
9. Lubuski Oddział Wojewódzki NFZ
10. Lubuski Ośrodek Profilaktyki i Terapii
11. Lubuskie Stowarzyszenie na Rzecz Kobiet BABA
12. Lubuskie Stowarzyszenie Profilaktyki Społecznej
13. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zielonej Górze
14. Młodzieżowe Centrum Kultury i Edukacji „Dom Harcerza”
15. Polski Komitet Pomocy Społecznej
16. Polski Związek Głuchych Oddział Lubuski
17. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
18. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
19. Stowarzyszenia Mediatorów "BATNA"
20. Stowarzyszenie Moje Miasto
21. Stowarzyszenie Pomocy Osobom Autystycznym "Dalej Razem"
22. Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Obywatelskiej "Civis Sum"
23. Szpital Wojewódzki SPZOZ
24. Towarzystwo Integracji Społecznej
25. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci
26. Towarzystwo Rozwoju Rodziny
27. Urząd Miasta Zielona Góra Wydział Oświaty i Spraw Społecznych
28. Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. C. Norwida
29. Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień i Współzależnienia
30. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej
31. Zespół Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej "Promyk" Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej
32. Zielonogórska Spółdzielnia Mieszkaniowa
33. Zielonogórski Ośrodek Kultury
34. Związek Lubuskich Organizacji Pozarządowych

V. WYKAZ REALIZATORÓW I PARTNERÓW REALIZUJĄCYCH PROGRAM, KTÓRZY WYPEŁNILI ANKIETY

1. Biuro Pełnomocnika ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
2. Caritas Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej
3. Fundacja Bezpieczne Miasto
4. Komenda Miejska Policji
5. Komitet Ochrony Praw Dziecka
6. Lubuska Wojewódzka Komenda Ochotniczych Hufców Pracy
7. Lubuski Oddział Wojewódzki NFZ
8. Lubuski Ośrodek Profilaktyki i Terapii
9. Lubuskie Stowarzyszenie na Rzecz Kobiet BABA
10. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zielonej Górze
11. Młodzieżowe Centrum Kultury i Edukacji „Dom Harcerza”
12. Polski Związek Głuchych Oddział Lubuski
13. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
14. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
15. Stowarzyszenie Pomocy Osobom Autystycznym "Dalej Razem"
16. Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Obywatelskiej "Civis Sum"
17. Towarzystwo Rozwoju Rodziny
18. Urząd Miasta Zielona Góra Wydział Oświaty i Spraw Społecznych
19. Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. C. Norwida
20. Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień i Współzależnienia
21. Zespół Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej "Promyk" Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej
22. Zielonogórska Spółdzielnia Mieszkaniowa
23. Zielonogórski Ośrodek Kultury
24. Związek Lubuskich Organizacji Pozarządowych

VI. WYKAZ INSTYTUCJI, KTÓRZY NIE REALIZOWALI DZIAŁAŃ Z PROGRAMU

1. Lubuski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża
2. Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej Ośrodek Regionalny w Zielonej Górze

VII. SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba zorganizowanych festynów i imprez w Mieście Zielona Góra w latach 2012 - 2014. _____	6
Wykres 2. Funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w Mieście Zielona Góra w latach 2012 – 2014 _____	7
Wykres 3. Liczba dzieci korzystających z wypoczynku letniego i zimowego w Mieście Zielona Góra w latach 2012 - 2014. _____	8
Wykres 4. Liczba żłobków publicznych, niepublicznych i klubów dziecięcych w Mieście Zielona Góra w latach 2012 - 2014. _____	9
Wykres 5. Liczba miejsc w żłobkach i przedszkolach w Mieście Zielona Góra w latach 2012 - 2014. _____	9
Wykres 6. Liczba wyprawek szkolnych oraz stypendiów naukowych w Mieście Zielona Góra w latach 2012 - 2014. _____	11
Wykres 7. Liczba dzieci objętych dożywianiem i pomocą "szklanka mleka" przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze w latach 2012 -2 14. _____	13
Wykres 8. Liczba dzieci objęta profilaktyką prozdrotowną w szkołach w Mieście Zielona Góra w latach 2012 - 2014. _____	15
Wykres 9. Dane dotyczące rodzin objętych pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze w latach 2012 -2014. _____	16
Wykres 10. Liczba rodzin i dzieci objętych wsparciem asystenta rodziny przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze w latach 2012 - 2014. _____	18
Wykres 11. Liczba programów nakierowanych na pracę z rodziną zagrożoną kryzysem w Mieście Zielona Góra w latach 2012 - 2014 r. _____	18
Wykres 12. Liczba podmiotów świadczących specjalistyczne poradnictwo w Zielonej Górze w latach 2012 - 2014. _____	20
Wykres 13. Liczba podmiotów prowadzących zajęcia edukacyjne oraz liczba przeprowadzonych warsztatów dla rodziców w Mieście Zielona Góra w latach 2012 -2014. _____	25

VIII. SPIS TABEL

Tabela 1. Wykaz placówek wsparcia dziennego w ramach realizacji zadań publicznych z zakresu pomocy społecznej w Zielonej Górze w 2014 r. _____	7
Tabela 2. Dane dotyczące rodzin objętych pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. _____	17